

ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ALPHONSE DAUDET

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΜΑΘΗΜΑ

(Αναμνήσεις μικρού Άλσατού)

Έκείνο το πρωί είχα άργήσει πολύ να πάω στο σχολείο και φοβόμουν να χαμιά επίπληξη εκ μέρους του δασκάλου μου, τόσο πιο πολύ μάλλιστα γιατί ο κ. Χάμελ μάς είχε πει ότι θα μάς εξέταζε επί των μετοχών κι' εγώ δεν είξερα λέξη. Για μία στιγμή μου ήρθε ή ήδρα να το σκάσω και να τρέξω στους άγγρους.

Ο καιρός εΐταν τόσο λαμπρός, τόσο όμορφος! Άκουγόntonσαν τα κοτσούφια πού έσφύριζαν υέο' στο δάσος, και μέοα στο λειβάδι Ρίππερ, πίσω από το πριονιστήρι, οι Πρωσοί έκαναν γυμνάσια. "Όλ' αυτά με τραβούσαν περισσότερο από τούτο, όρισμούς των μετοχών, μά είχα τη δύναμη ν' αντίσταθώ κ' έτρεξα γρήγορα πρός το σχολείο.

Περνώοντας από το δημαρχείο, είδα ότι εΐταν μαζεμένοι κόμορς πίσω απ' το μικρό κιγκλιδατό κουτί όπου έβαζαν τις προκηρύξεις. Από χρόνια τώρα από κει μάς ερχόντουσαν όλες οι κακές ειδήσεις, οι χαμένες μάχες, οι επιτάξεις, οι διαταγές της στρατιωτικής διοικήσεως και σκέφτηκα, χωρίς να σταματήσω:

— Τι νέο τάχα έχουμε άκόμα; Καθώς λοιπόν διάοιχα την πλατεία τρέχοντας, ο σιδηρουργός Βάχτερ πού βρισκόταν εκεί με το μαθητόδι του και είχε διαβαμένα την προκήρυξη:

— Μή βιάζεοι τόσο, μικρέ, μηΰ ειπε, ότι ώρα κι' αν φτάσεις στο σχολείο σου θα ειν' άκόμα πολύ νωρίς. Νόμισα πως με κοροΐδευε και μπήκα λαχανιασμένος μέοα στη μικρή αλλη του σχολείου του κ. Χάμελ.

Συνήθως, πριν άρχίσει το μάθημα γινότανε μεγάλη φασαρία στην τάξη πού άκουγόταν απ' το δρόμο, καθώς άνοιγόκλειναν τα σκεπάσματα των θρανίων κι' επαναλάμβαναν όλοι μαζί οι μαθηταί το μάθημα τους βάζοντας τα χέρια τους σ' αυτά για να το έντοπωθούν καλλίτερα. ένω ο δάσκαλος χτυπώντας τη ρίγα στην έδρα, φώναζε:

— Γιωπή! Υπολόγιζα σ' όλο αυτό το θόρυβο για να κιτορθώσω να φτάω στη θέση μου άραατημένος, μά εκείνο το πρωί άκριβώς απόλυτη ησυχία βραίεινε στην τάξη, οα να εΐταν Κυριακή πρωΐ και να έλειπαν οι μαθηταί. Από το άνοιχτό παράθυρο είδα τους συμμαθητές μου ταχτοποιημένους κιόλας στις θέσεις τους και τον κ. Χάμελ πού έκοβε βόλιες μπρός απ' τα θρανία με την τρουφερί σιδερένια ρίγα κάτω από την άμασχάλη του. Έπρεπε ν' άνοιξω και να πω μέοα σ' όλη αυτή την ησυχία!

Σκεφθήτε λοιπόν πόσο κόκκινος εΐμουν και πόσο φοβόμουν. Έλοιπόν, όχι. Ό ο κ. Χάμελ με κοιτάζε χωρίς θυμό και μηΰ μου ειπε πολύ γλυκά:

— Πήγαινε γρήγορα στη θέση σου, μικρέ μου Φραντζ' παρ' όλίγο ν' άρχιζαμε χωρίς έένα.

Πέρασα στο θρανίο μου κ' έκάθησα μπροστά στη θέση μου. Τότε μόνο, καθώς είχα συνέλθει λίγο από το φόβο μου, πρόσεξα ότι ο δάσκαλός μας, φορούσε τον ώραίο του πράσινου ρεντιγκάκι, το πινάκισό του το πλισσαρισμένο με ψιλή δαντέλλα και το καπέλλο του το γαργιρισμένο με μαύρο μεταξωτό, ποτέ το φορούσε μονάχα τις ήμερες των εξετάσεων και της άπονομής των βραβείων. Έξ' άλλου κι' δλόκληση ή τάξη παρονοίαζε κάτι το έκτακτο και το έπισημο. Μά εκείνο πού με ξάφνιασε προπάντων εΐταν ότι είδα στο βάθος της αίθουσής, στα θρανία πού έμεναν συνήθως άδεια, χωρικούς καθισμένους και σιωπηλούς όπως κ' έμεις, το γέρο Χάουζερ, με το τριχωρό καπέλο του, τον παλιό δημαρχο, τον παλιό ταχυδρόμο και άλλα πρόσωπα άκόμα. Όλος αυτός ο κόσμος φαινόταν ληπνμένος κι' ο Χάουζερ είχε φέρει μαζί του ένα παλιό άλφραβτάριο φαγωμένο πού το κρατούσε άνοιχτό άπάνω στα γόνατά του, με τα χοντρά ματογνάτια του άκουμπιμένα άπάνω στις σελίδες.

Ένω κοιτούσα ξαφνιασμένος όλ' αυτά, ο κ. Χάμελ άνβηκε στην έδρα του και, με την ίδια γλυκειά και σοβαρή φωνή με την όποια μου έμπε προηγουμένως, μάς ειπε:

— Παιδιά μου, εινε ή τελευταία φορά πού οας κάνω μάθημα. Διαταγή ήρθε από το Βερολίνο να μη διδάσκειται πιά παρ' ή Γερμανική γλώσσα στα σχολεία της Άλσατίας και της Λορραίνης... Ο καινούργιος δάσκαλος έρχεται αύριο. Σήμερα εινε το τελευταίο Γαλλικό μάθημα. Σας παρακαλώ να εΐστε προσεχτικοί...

Αυτά τα λίγα λόγια μ' έκαναν άνω κάτω. "Άχ! οι άθλιοι! να τι είχαν τοιχοκολλήσει στο δημαρχείο.

Το τελευταίο μου Γαλλικό μάθημα!..

Και εγώ μόλις είξερα να γράψω! Δε θα μάθαινα λοιπόν πιά τίποτε παραπάνω από όσα είξερα! Πόσο συλλογιζόμουν τώρα το χαμένο καιρό, τα σκαοίματα απ' το μάθημα για κυνήγι φωλιών και για καταρακόμενες στο Σάαρ. Τα βιβλία πού πρ'όλίγο άκόμα με στενοχωρούσαν τόσο, πού μου φαινόntonσαν τόσο βαρεία όταν τα κρατούσα, ή γραμματική μου, ή ιερά μου ιστορία πού έμοιαζαν τώρα με παλιπούς φίλους πού με πολλή όλιψη θα τους άποχωριζόμουν. Το ίδιο και με τον κ. Χάμελ. Ή ήδρα ότι θα έφευγε, ότι δε θα τον έβλεπα πιά, μ' έκανε να ξεχνάω τις τιμωρίες και τα χτυπήματα με τη ρίγα...

Δυστυχισμένο άνθρωπε!

Για να τιμήσει αυτό το τελευταίο του μάθημα είχε φορέσει τα ώραία κυριακάτικα ρούχα του και τώρα καταλάβαινα γιατί αυτοί οι γέροι χωρικοί είχαν έρθει και καθόντουσαν στο βάθος της τάξεως. Αυτό φαινόταν οα να λέει ότι εΐταν ληπνμένοι πού δεν ερχόντουσαν τόσο καιρό συχνότερα σ' αυτό το σχολείο. Εΐταν άκόμα κι' ένας τρώπος για να εύχαριστήσουν το δάσκαλό μου για τα σαράντα χρόνια των κλητών του δημερσιών στην τόπο και να άποδώσουν ένα καθήκον στην πατρίδα στην όποια θα πήγαινε.

Συλλογιζόμουν όλα αυτά όταν άκουσα το δάσκαλο να με φωνάζη με τονόμα μου. Εΐταν ή σειρά μ' άπό το μάθημα. Τι δε θα έδινα για να ξεφερα να πω απ' άρχης μέχρι τέλους όλον εκείνο το μεγάλο κανόνα των μετοχών, δυνατά, καθαρά, χωρίς κανένα λάθος. Μά μερδεύτηκα με τις πρώτες λέξεις και στήθηκα ορθός, σαλεύοντας μπρός στο θρανίο μου, με την καρδιά φουσκομένη χωρίς να το μω να σκεπώσω το κεφάλι.

Άκουσα τον κ. Χάμελ πού μου μιλούσε:

— Δε θα σε τιμωρήσω, μικρέ μου Φραντζ', άρεκα τιμωρήθηκες μόνος σου... Να τι εινε όλο: Κάθε μέρα λέτε: Μπιά! έχω καιρό. Θα μάθω αύριο. Και έπειτα βλέπετε τι συμβαίνει... "Άχ! εινε μεγάλο δυστύχημα για την Άλσατία μας ν' άναβήλη διαρκώς την εκπαιδευοή της γ' αύριο. Τώρα οι Γερμανοί με το δικιο τους να μάς πουνε: Πώς! Ισχυριζέστε ότι εΐστε Γάλλοι και δεν ξέρετε ούτε να μιλάτε, ούτε να γράφετε τη γλώσσα σας! Σε όλα αυτά, μικρέ μου Φραντζ', δεν εΐσαι εσοΰ ό πού έννοχος. Έχουμε όλη το μεριδιό μας σ' αυτές τις μομφές.

Οι γο:ίς σας δεν ενδιαφερόθηκαν πού να οας δοΰν να μορφώνεστε. Προτιμούσαν να οας βλέπουν να δουλεύετε στα χωράφια ή στα κλωστήρια για να κερδιζόνταν μερικά λεφτά παραπάνω. Κ' εγώ ο ίδιος δεν πρέπει να μεμψώ τον εαυτοΰ μου; Πόσες φορές δε οας έβαλα να ποτίσετε τον κήπο μου άντι να εργαζόμαστε; Κι' όταν επήγαινα να φαρέψω, δεν άφηνα το μάθημά μου για τη διασκέδαση αυτή;

Τότε ο κ. Χάμελ άρχισε να μάς μιλάει για τη γαλλική γλώσσα λέγοντας ότι εινε ή πιο όμορφη γλώσσα του κόσμου, ή πιο καθαρή, ή πιο σταθερή: ότι έπρεπε να τη φυλάξουμε μεταξ' μας και να μην την ξεχάσουμε ποτέ γιατί όταν ένας λαός σκλαβώνεται, όσο ξέρει άκόμα τη γλώσσα του, εινε οα να έχη τα κλειδιά της φυλακής του...

Έπειτα πήρε μια γραμματική και μάς διάβασε το μάθημά μας. Εΐμουν κατάπληκτος βλέποντας πόσο εύκολα το καταλάβαινα. Οι διάβαζε μου φαινόταν εύκολο, εύκολάτατο. Τότε κατέλαβα ότι ποτέ μου δεν τον είχα άκούσει με τόση προσοχή και ότι κι' αυτός ποτέ δεν είχε βάλει τόση δπαμονή για να μάς το έξηγήσει. Θάλεγε κανείς ότι πριν φάγει ο φτωχός άνθρωπος προσπαθούσε να μάς μεταδώσει όλες τις

γνώσεις του, να μᾶς τὴ βάλει στὸ κεφάλι μονομιᾶς.
 Ἡ παράδοση τελειώσε κι' ἄρχισε ἡ καλλιγραφία. Γιὰ κείνη τὴν ἡμέρα ὁ κ. Χάμελ μᾶς εἶχε ἐτοιμάσει ὑποδείγματα ἐντελῶς καινοσόφια, στὰ ὁποῖα εἶχε γράψει μὲ ὠραία γράμματα τὶς λέξεις: Γ α λ λ ί α, Ἀ λ σ α τ ί α, Γ α λ λ ί α, Ἀ λ σ α τ ί α.
 Ἐπρεπε νὰ βλεπε κανεὶς πὼς προσπαθοῦσαμε νὰ ξαναγράψουμε αὐτὲς τὶς λέξεις μὲ μιὰ ἀπόλυτη οἰωνπὴ. Δὲν ἄκουγε κανεὶς τίποτε ἄλλο παρὰ τὸ τρίξιμο τῆς πέννας στὸ χαρτί. Γιὰ μιὰ στιγμὴ μέλισσες μπῆκαν ἀπὸ τὸ παράθυρο μὰ κανέναν δὲν τὶς ἐπρόσεξε, οὔτε κι' αὐτοὶ οἱ πολλοὶ μικροὶ ποὺ προσπαθοῦσαν νὰ χαράξουν τὶς καλλιγραφικὲς τούς μ α γ κ ο ὄ ρ ε ς, ὅλοι μὲ μιὰ καρδιά, μὲ μιὰ συνείδηση... Στὰ κεραμίδια τοῦ σχολείου περσιότρια περπατοῦσαν καὶ οὐκίφηκα ἀκούγοντας τὴ φωνὴ τους :

— Μῆπως κι' αὐτὰ θὰ τὰ ὑποχρεώσουν νὰ μιλοῦν γερμανικά;
 Κάθε τόσο, σηκώνοντας τὰ μάτια μου ἀπὸ τὸ τετραδιὸ μου, ἔβλεπα τὸν κ. Χάμελ ἀκίνητο στὴν ἔδρα του νὰ κοιτάζει μ' ἐπιμονὴ ὅλα τ' ἀντικείμενα ποὺ εἶταν γύρω του, σὰ νὰ θελε νὰ πᾶρε μὲς' οἱ πατιὰ του δλόκληρο τὸ μικρὸ οἶκμα τοῦ σχολείου... Σκεφθῆτε ! πρὸ σαράντα χρόνων εἶταν ἐκεῖ στὴν ἴδια θέση, μὲ τὴν αὐτὴ ἀπέ'αντι του καὶ τὴν ἰαζή ποὺ εἶταν πάντοτε ἡ ἴδια... Μονάχα τὰ θρανία ἀπὸ τὴν πολλὴ χροῖον εἶχαν φαγωθεῖ. οἱ καρδιὲς τῆς ἀδελφῆς εἶχαν μεγαλώσει καὶ ἡ ροδιά ποὺ εἶχε φοιτῆσει ἴδιος, ἀκέπαζε τώρα τὰ παράθυρα κι' ἔφτανε ὡς τὰ κεραμίδια.

Τὶ σπαργμὸς καρδιάς ἔπρεπε νὰνε γι' αὐτὸν τὸ δουτυ:ομένο ἀνθρωπο ἡ ἐγκατάλειψη ὄλων αὐτῶν τῶν πραγμάτων, καθὼς μάλιστα ἀκούγε φκείνη τὴ στιγμὴ τὴν ἀδελφὴ του νὰ πηγαίνεοερχεται στὸ ἀπάνω πάτωμα ἐτοιμάζοντας τὶς ἀποσκευὲς τους ! γιατί ἔπρεπε νὰ φύγουν αὐριο, νὰ φύγουν αὐρο γιὰ πάντα.

Πὼς βόσπηξε καὶ μᾶς τελειώσε τὸ μάθημα ! Ἰότερα ἀπὸ τὴν καλλιγραφία εἶχαμε ἱστορία! ἔπειτα οἱ μικρὴ ἄρχισαν νὰ συλλαβίζουν ὅλη μαζὶ : β ἄ, β ἔ, β ἰ, β ὄ, β ὕ. Ἐκεῖ, στὸ βόσπος τῆς τάξεως, ὁ μπάροζ Χάουζερ εἶχε φορέσει τὰ γυαλιὰ του καὶ κρατῶντας τὸ ἀλφίβητάριο μὲ τὰ δὴτὸ του χεῖρα, ἐπαναλάμβανε τὶς συλλαβὲς: μαζὶ τους. Ἡ φωνὴ του ἔετρεπε ἀπὸ συγκίνηση καὶ εἶταν τόσο ἄσπαιο νὰ τὸν ἀκούς. Ὡστε εἶχαμε κάθε διδθεση νὰ γελᾶσουμε καὶ νὰ κλάψουμε. Ἄχ ! θὰ θυμᾶμαι πάντοτε αὐτὸ τὸ τελευταῖο μῆθημα.

Ἄζαφνα τὰ ρολοὶ τῆς ἐκκλησίας σήμανε μεσημέρι. Τὴν ἴδι στιγμή οἱ σὸἀλιγγες τῶν Πρῶσων ποὺ γύριζαν ἀπὸ τὰ γυμνάσια ἀκούοτηκαν ἐξᾶ ἀπὸ τὰ παράθυρα μς... Ὁ κ. Χάμελ σηκώθηκε ἀπάνω στὴν ἔδρα του κατὰχλωμος. Ποτὲ δὲ μοῦ εἶχε φανεῖ τόσο ψηλός.

— Φίλοι μου, εἶπε, φίλοι μου, τῶ... τῶ...
 Μὰ κἀνὶ τὸν ἔπνιγε. Δὲ μπόρεσε ν' ἀποτελειώσει τὴ φράση του. Τότε σηκώθηκε πρὸς τὸν πίνακα, πήρε ἕνα κομμάτι κωμῶλια, καὶ ἀκουμπῶντάς τη μὲ ὄλη του τὴ δύναμη, ἔγραψε μὲ ὄσο πιὸ μεγάλη γράμματα μοροῦσε :
 — ΖΗΤΩ Η ΓΑΛΛΙΑ!
 Ἐπειτα ἔμεινε ἐκεῖ, μὲ τὸ κεφάλι σηπρηγμένο στὸν τοῖχο καὶ χωρὶς νὰ μᾶς μιλήσει, μὲ τὸ χεῖρὶ του μᾶς ἔκανε σημεῖο :
 — Τελειώσε... πηγαίνετε...
 Alphonse Daudet

ΒΡΟΧΗ ΣΤΟ ΚΥΜΑ

Ἄπο τὴν μαθρον οὐρανὸ ψιλλὴ βροχοῦλα στάζει κι' ἀνθὸς δὲν εἶν' ἔδω νὰ πιη, δοντοῖα διασπασμένο ἔδω εἶνε θάλασσα πλατεῖα καὶ κῆμα λουσασμένο κ' ἡ ἀνωφέλετη βροχὴ τὰ δάκρυά μου μοιάζει.

ΟΔΟΠΟΡΟΣ

Δὲν θέλω ἐγὼ τριαντάφυλλα στὸν ἔρημό μου δρόμο δέντρο δὲν θέλω νὰ σταθῶ, πηγὴ νὰ ξεδιψᾶσω.
 Ἐγὼ ἀνεβαίνω τὸ βουνό, μ' ἕνα σακαφὸ στὴν ὄμο. Τοῦ φθ' ἠνοπάρου ἄς ἀπλωθοῦν τὰ φύλλα περᾶσο.

ΠΡΩΤΗ ΠΑΤΡΙΔΑ

Ἰσκιοί, δροσιές, θροήματα ἱερά, φωτιὸς παιγίδια, ψυχὲς τοῦ δάσους μουσικὲς, ἀπ' τὰ πουλιὰ ὡς τὰ φῖδια, κἀνὶ μοῦ λέει πὼς ἔζησα μαζὶ σας μὴν ἡμέρα κ' ἕνας τυφῶνας μ' ἄρπαξε καὶ μ' ἔσπριξε ἔδοποιερα.

Παῦλος Νιρβάνας

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Μία ἀπάντησις τοῦ Ἰωσήφ τοῦ Βου

Σ' ἕνα ἀπὸ τὰ μικρὰ ταξείδια, ποὺ ἔκανε ἰνκόγγνιτο, ὁ αὐτοκράτωρ Ἰωσήφ ὁ Βος ἔβλεπε, μιὰ μέρα σ' ἕνα μικρὸ χάνι. Ζήτησε νὰ ξυρισθῆ καὶ ὁ ὑπηρετῆς ποὺ τοῦ πῆχαιε τὸ ζεστὸ νερό, βλέποντάς τον μὲ ροῦχα ἀδίκου, τὸν ρώτησε :
 — Δὲν μοῦ λέτε, κύριε, σὰς παρακαλῶ, μήπως ἀνήγητε στὴν αὐλὴ τοῦ Αὐτοκράτορος μᾶς ;
 — Μάλιστα.
 — Καὶ τί ὑπηρεσία κάνετε στὸν Μεγαλειότατο ;
 Ἰωσήφ ὁ Βος, μὲ τὸ πρόσωπο γεμάτο σαπουνιάδες, γύρισε πρὸς τὸ μέρος τοῦ ὑπηρετοῦ καὶ τοῦ εἶπε ἴσηχα :
 — Ἐγὼ τὴν τιμὴ νὰ τὸν ξυρίζω.

Ἐνα μάθημα

Τὴν παρακάτω ἱστορία, τὴ διηγῆθηκε στὶς βελγικὲς ἐφημερίδες, ὁ ὑπουργὸς τοῦ Βε' γ' ον, Βάντερβελντ.

Ὅταν ἐγένετο τὸ σὺνέδριον τῆς Λωζάνης, ὁ Τσιτσεριν, ἀντιπρόσωπος τῆς Δημοκρατίας τῶν Σοβιέτ, ἐξήτησεν μίαν συνέντευξιν ἀπὸ τον λόρδον Κῶρζον.

Ἐφθασε ἀκριβῶς, τῆς ὁρισμένη ὥραν καὶ εἰσὶσχῆθη ἀμέσως.

Ἐκείνη τὴν ὥραν ὁ λόρδος Κῶρζον ἔγραψε, καὶ ἐξακολούθησε τὴν ἐργασίαν του, χωρὶς νὰ σηκώσει τὸ κεφάλι.

Ὁ Ρῶσσος ἔβησεν ἑλαφρά, γιὰ νὰ ἐνοηθῆ ἡ παρουσία του, ἀλλὰ ὁ Κῶρζον, οὔτε κινήθηκε διόλου. Ἐπαύησε πιὸ δυνατὰ. Τότε ὁ λόρδος γύρισε τὸ κεφάλι του καὶ τοῦ εἶπε :

— Τί θέλετε ;
 — Ἦθελα ἀπλῶς νὰ σᾶς πῶ, ἀπήνησεν ὁ Τσιτσεριν, ὅτι ἡ οἰκογένεια τῶν μαρόνων Τσιτσεριν εἶνε πολὺ πιὸ ἀρχαία, παρὰ ἡ οἰκογένεια τῶν Κῶρζον... Τίποτε ἄλλο. Χαίρετε, κύριε !
 Καὶ ἀξιοπρεπῶς ὁ σύντροφος-βαρῶνος, ἐξήλθε, ἀφήσας κατὰ πλῆκτο τὸν λόρδο.

Ὁ καρβουνιάρης εἶνε κύριος στὸ σπίτι του

Φραγκίσκος ὁ πρῶτος, περιπληνηθεὶς σ' ἕνα κυνήγι, μπῆκε κατὰ τὰς 9 τὸ βράδυ, στὸ καλύβι ἐνός καρβουνιάρη. Ὁ νοικοκύρης ἔλειπε καὶ δὲν βρῆκε ἐκεῖ παρὰ τὴν καρβουνιάρισσα νὰ ζεσταίνεται ἐμπρὸς στὸ τζάκι. Ἦταν χειμῶνας καὶ εἶχε βρεθεῖ ἀρκετὰ. Ὁ αὐτοκράτωρ ζήτησε λίγς ζῆμο νὰ ζεσταθῆ καὶ μιὰ ἀκρη γιὰ νὰ κοιμηθῆ. Ἡ γυναῖκα τοῦ ἀπήνησεν εὐχαρίστως, μόνον πρέπει νὰ περιμένουνε τὸν ἄνδρα τῆς.

Ὁ αὐτοκράτωρ ἐν τῷ μεταξῷ, κάθησε σ' ἕνα σκαμνὶ μισοπασμένο, τὸ μόνο ἐπιπλο, ποὺ ὑπῆρχε μέσα στὴν καλύβα. Κατὰ τὰς δέκα ἦρθε καὶ ὁ καρβουνιάρης, πεθαμένος ἀπὸ τὴν κούρασι, βρεγμένος, μουσικιὸ ἀπο τὴν βροχὴ φορτωμένος ὕδα, πεινασμένος, παγωμένος, δυστυχῆς.

Ἡ γυναῖκα τοῦ εἶπε γιὰ τὴν ἐπίσκεψι τοῦ ξένου. Ἐκείνος τὸν ἐχαίρετο, ἔβγαλε τὸ καπέλλο του καὶ τὸν παρακάλεσε νὰ σηκωθῆ ἀπὸ τὸ σκαμνὶ, γιὰ νὰ καθῆσθ αὐτός.

— Συγγνώμη κύριε, τοῦ εἶπε, θὰ σὲ σηκῶσω ἀπὸ αὐτοῦ γιατί σ' αὐτὸ τὸ σκαμνὶ, κάθομαι κάθε βράδυ, σὰν γυρίζω σπῖτι μου.

Ἐπειτα τὸ λέει καὶ ἡ παροιμία, τοῦ εἶπε.
 Cr, par droit et par raison
 Chacun est maitre en sa maison,

(Κάθε νόμος τὸ λέει καὶ γραφῆ ὅτι στὸ σπῖτι του καθέννας εἶνε νοικοκύρης).

Ὁ Φραγκίσκος γέλασε ἀπ' καρδιάς μὲ τὴν παροιμία καὶ σηκώθηκε ἀπὸ τὸ σκαμνὶ καὶ κάθη σ' ἀπάνω σ' ἕνα κούτσουρο.

Ἐφαγαν τὴ σούπα τους.
 Ὁ καρβουνιάρης ἄρχισε νὰ λέη τὰ παρῶματα του. Κατεφέρετο κατὰ τὸ Κράτους, ποὺ ἀπηγόρευσε τὸ κυνήγι.

Ἐπειτα στρεφόμενος μὲ ἐμπιστοσύνη στὸν ξένο του, τοῦ εἶπε :
 — Μοῦ φαίνεσαι γιὰ ἔιμιος ἄνθρωπος, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν θὰ μὲ πάρῃς στὸ λαιμό σου. Ἐγὼ μέσα στὸ σακκοῦλι μου, ἕνα κομμάτι ἀγρῆ-χοιτροῦ. Θα τὸ πῆσω νὰ τὸ φᾶμε. Ἀλλὰ τὸ νοῦ σου ! Τιμοῦδιά !!

Ὁ Φραγκίσκος τοῦ ἔδωσε τὸν λόγον του, ἔφαγε τὸ ψητὸ ἀγριογούρουνο μὲ ὄρεξι καὶ κοιμήθηκε θαυμάσια κοντὰ εἰς τὴν γωνιά... Τὴν ἄλλη τὴν ἡμέρα ἀπεκάλυψεν εἰς τὸν καρβουνιάρην ποῖτς εἶνε.

Ὁ καρβουνιάρης μόνον ποὺ δὲν ἔπεσε ξερός.
 Ἀπὸ τότε ἔμεινεν ἡ παροιμία εἰς τοὺς Γάλλους.
 — ἘὉ καρβουνιάρης ἶνε κύριος στὸ σπῖτι του».

“Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ,”